

DOSTĘPNOŚĆ DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

– materiały informacyjno-edukacyjne, cz. 4

Dostępność cyfrowa

Podmioty publiczne są zobowiązane do przestrzegania ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

Dostępność cyfrowa to cecha, między innymi stron www i aplikacji, która pozwala na możliwie najłatwiejsze zapoznanie się z udostępnioną treścią osobom z niepełnosprawnościami. Aby strona posiadała tę cechę, musi być zgodna ze Standardem WCAG 2.1, czyli Web Content Accessibility Guidelines. Jest to opublikowany przez organizację W3C standard, który zawiera zbiór zasad, jakimi powinni kierować się twórcy stron internetowych, aby przygotowane przez nich strony były maksymalnie dostępne dla osób niewidomych, niesłyszących, słabowidzących i posiadających ograniczone zdolności motoryczne.

WCAG 2.1 jest zorientowany wokół czterech zasad:

- postrzegalności,
- funkcjonalności,
- zrozumiałości,
- solidności (w polskim i unijnym prawie określanej jako kompatybilność).

Zasady te dotyczą wszystkich elementów strony i aplikacji - kodu, treści i sposobu ich działania. Żeby je wdrożyć muszą zaangażować się wszyscy odpowiedzialni za te obszary na stronie lub w aplikacji.

Określone cechy / zasady nie są stricte techniczne, a raczej wymuszają one myślenie o różnych odbiorcach, czyli np. tych, którzy:

- chcą zmieniać ustawienia przeglądarki, aby prezentowana treść była bardziej czytelna,
- nie mogą korzystać z myszki, a jedynie z klawiatury,
- którzy chcą wiedzieć co jest na zdjęciu, chociaż nie widzą,
- powiększają sobie widok stron lub zmieniają jej kolory, żeby móc lepiej widzieć treści.

Zasada 1: **Postrzegalność** – czyli prezentowanie informacji w sposób umożliwiający ich postrzeganie za pomocą zmysłów. Należy mieć na uwadze, że nie wszyscy użytkownicy stron internetowych posługują się tymi samymi zmysłami, w związku z czym zasada postrzegalności stawia wymaganie, by informacja była dostępna za pomocą różnych zmysłów. W jaki sposób można to osiągnąć?

- transkrypcje tekstowe materiałów audio i filmów,
- alternatywy tekstowe dla treści nietekstowych (np. opis alternatywny do zdjęć i grafik, z których skorzystają osoby niewidome),
- napisy i audiodeskrypcje do filmów,
- logiczna struktura treści (nagłówki, listy itp.),
- odpowiednie znaczniki dla każdej funkcji (formularzy i tabel danych), aby relacje między treścią były poprawnie zdefiniowane,
- wyróżnienia, które nie opierają się jedynie na kolorze,
- kolory tekstu, które są wyraźnie widoczne na kolorze tła,
- czytelność i widoczność treści i funkcji gdy rozmiar tekstu zostanie zwiększony o 200%,
- niepublikowanie obrazów tekstu,

- responsywność – automatyczne dostosowywanie się widoku do szerokości ekranu urządzenia użytkowników.

Zasada 2: **Funkcjonalność** – czyli wymaganie, by prezentowana informacja była w pełni

dostępna zarówno za pomocą klasycznych metod, np. wyświetlana na ekranie komputera, ale również odczytywana w całości za pomocą możliwie najszerszej liczby narzędzi wspierających. Istotne jest to, by informacja była możliwa do odczytania np. w programach powiększających dla osób słabowidzących, w czytnikach ekranu osób niewidomych, na tablecie czy smartfonie.

Oto przykładowe rozwiązania, których warto użyć:

- stworzyć możliwość obsłużenia wszystkiego za pomocą samej klawiatury,
- wykorzystać opcję odtwarzania, wstrzymywania i zatrzymywania poruszających się treści,
- unikać migających treści i oferować możliwość wyłączenia ruchomych elementów przez użytkownika,
- zastosować link, który pozwoli przeskoczyć szybko do treści („przejdź do treści”),
- wykorzystywać zrozumiałe linki, których treść wyraźnie mówi dokąd prowadzą,
- formułować nagłówki, które jasno opisują treści, a także etykiety, które jasno opisują co wpisać w dane pole formularza,
- stosować odpowiednią widoczność elementu, który jest w danym momencie wybrany za pomocą klawiatury (fokus),
- dać możliwość wyłączenia i zmiany skrótów klawiaturowych.

Zasada 3: **Zrozumiałość** – czyli zapewnienie by wszelkie prezentowane informacje, jak i sposób dotarcia do nich, były zrozumiałe dla każdego użytkownika. Istotne jest to, by w przypadku informacji o szczególnej wadze otrzymywać wszelkie rady i dodatkowe podpowiedzi, które umożliwią ewentualne skorzystanie z funkcjonalności związanych z prezentowaną informacją (np. w przypadku formularzy bankowych, formularzy związanych z danymi osobowymi itp.). Można to osiągnąć poprzez:

- prosty język, czyli taki, w którym unikamy zbędnych słów i urzędniczego żargonu,
- wyjaśnienia do skrótów i akronimów,
- określenie w kodzie strony/aplikacji w jakim języku jest jej treść,
- spójny wygląd i działanie elementów na wszystkich podstronach,
- unikanie trudnych dla użytkowników słów i wyrażeń lub ich wyjaśnienie w prosty sposób,
- widoczne i zrozumiałe etykiety przy każdym polu formularza,
- dostępne i zrozumiałe komunikaty błędów w formularzach i podpowiedzi jak je poprawić.

Zasada 4: **Kompatybilność** – czyli sprawienie, by treści i funkcje działały poprawnie w wielu różnych programach użytkowników i by umożliwiały współpracę z maksymalnie dużą gamą terminali użytkownika i narzędzi wspierających. Konieczna jest też dbałość o pełną zgodność ze standardami programistycznymi. Można to osiągnąć np. poprzez:

- prawidłowy kod, zgodny ze standardem sieciowym HTML,
- dostępne dla użytkowników korzystających z technologii asystujących informacje o statusie/stanie,
- zgłaszanie przez technologie asystujące pojawiających się ważnych komunikatów czy okien modalnych.

Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych **dotyczy przede wszystkim tych organizacji**

pozarządowych, które prowadzą działalność na rzecz ochrony i promocji zdrowia, osób z niepełnosprawnością oraz w wieku emerytalnym.

Ustawa nie zmusza do posiadania www i aplikacji mobilnych, a dotyczy tylko tych podmiotów, które strony www mają lub zamierzają je zbudować. Prawo wymaga w szczególności:

- umieszczenia na stronie **danych teleadresowych podmiotu** i linku do strony podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej (o ile organizacja go prowadzi, a wynika to z innych przepisów),
- umieszczenia na stronie narzędzi kontaktowych (np. formularzy, wideotłumacza języka migowego itp.),
- zapewnienie odpowiedniej nawigacji po stronie,
- umieszczenia na stronie **deklaracji dostępności**,
- zapewnienia na stronie dostępnych multimediiów (czyli np. zawierających napisy),
- umieszczenia na stronie informacji dotyczących sytuacji kryzysowej,
- publikacji dostępnych dokumentów urzędowych oraz wzorów umów lub wzorów

innych dokumentów przeznaczonych do zaciągania zobowiązań cywilnoprawnych.

Wymagania nie dotyczą m.in. materiałów archiwalnych, materiałów od podmiotów trzecich, materiałów nie związanych z bieżącym działaniem.

Na mocy innych przepisów obowiązek dostępności stron www i prowadzenia dostępnych działań komunikacyjnych obowiązuje także wszystkie **organizacje pozarządowe**, które **korzystają z dotacji unijnych**, pod rygorem utraty

dofinansowania.

Za monitoring dostępności stron www i aplikacji mobilnych odpowiada Ministerstwo Cyfryzacji. Sprawozdania z monitoringu przesyłane są do Komisji Europejskiej.

Czym jest deklaracja dostępności?

Deklaracja dostępności to opis dostępności podmiotu publicznego dla osób z niepełnosprawnościami. Informuje te osoby o rozwiązaniach, ale też problemach, jakie spotkają na stronie internetowej, w aplikacji mobilnej i budynkach danego podmiotu publicznego. Od 23 września 2020 r. taka deklaracja jest obowiązkowa dla każdej strony internetowej, a od 23 czerwca 2021r. dla każdej aplikacji mobilnej, która należy do podmiotu publicznego. Obowiązek ten wynika z Ustawy z 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

Deklaracja opisuje stan dostępności. Nawet jeśli strona internetowa jest niedostępna to musi mieć w pełni dostępną deklarację, która opisuje ten stan.

Zawartość deklaracji dostępności jest dokładnie określona i wspólna w całej Unii Europejskiej. W deklaracji są 3 rodzaje treści:

- takie, które musisz użyć co do słowa zgodnie z wzorem, uzupełniając tylko np. nazwą podmiotu publicznego,
- takie, które możesz opisać własnymi słowami, ale uwzględniając w tym opisie konkretne wymagane elementy,

- inne nieobowiązkowe treści, przydatne dla osób z niepełnosprawnościami, korzystających z informacji i usług danego podmiotu publicznego.

Deklarację dostępności należy aktualizować – obowiązkowo każdego roku do końca marca, a także po każdej przebudowie lub aktualizacji serwisu WWW, aplikacji, która może mieć wpływ na jej dostępność.

Wzór polskiej deklaracji dostępności oraz szczegółowe informacje dotyczące tej deklaracji zostały opracowane przez Ministerstwo Cyfryzacji: <https://www.gov.pl/web/dostepnosc-cyfrowa/jak-przygotowac-deklaracje-dostepnosc>

Źródło:

<https://www.gov.pl/web/dostepnosc-cyfrowa/>

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>

<https://widzialni.org/>